

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naroče brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnštvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Zmaga katoličanov v Belgiji.

Belgija je edina država v Evropi, ki ima odločno katoliško vladno. Njeni ministri se ne sramujejo nastopati kot katoličani. Lahko si tedaj mislimo, kako hudo dé to vsem sovražnikom Križanega. Zadnje nedeljo so ti združeni sovražniki napeli pri volitvah za državni zbor vse moči, da bi vrgli katoličane. Liberalci in socialni demokrati, kapitalisti in antikapitalisti, so bili ena veriga. Nastopili so z nepopisno srditostjo in surovostjo. Ko so se ministri vračali z volivnih shodov, so jih na cesti pristregli, banditsko napadali in pretepli.

Belgija ima zbornico poslancev in zbornico starejšin. Poprej se je volilo vsako drugo leto polovico novih članov. V zbornici poslancev je bilo 166 mož, med njimi 86 katoličanov, 44 liberalcev, 35 socialnih demokratov in 1 divjak. Zbornica starejšin je pa štela 110 članov, in sicer 64 katoličanov, 38 liberalcev in 8 socijev. Ker se je ljudstvo pomnožilo, se je letos dodalo zbornici poslancev 20 mandatov, tako da jih šteje sedaj 186. Nasprotniki so bili zmage jako gotovi. Zato so prisilili vladno, da je morala, četudi ni bilo volivno leto, za vseh 186 mandatov razpisati nove volitve. Hoteli so prijatelji lože popolnoma pomesti s katoličani, ki imajo 28 let malo večino v državnem zboru.

Tudi cerkvi sovražni slovenski listi so pred volitvami veselo vriskali in pripovedovali, da „bodo združeni socialisti in svobodomiselnici dobili mnogo več glasov, kakor rimski hlapci“. „Socialisti in svobodomiselnici živijo so se v tem volivnem boju domenili za složen nastop, da strmoglavijo klerikalni režim, in mnogo upanja je, da ta namera uspe.“ („Zarja“.) Nasprotniki katoličanov so napravili sklep, da uničijo, če pridejo do vlade, v Belgiji vse katoliške, in zlasti

samostanske šole, katere vodijo menihi in nune. Vsled tega so pisali slovenski rdečkarji: „Umevno je, zakaj se je združila delavska stranka v tem boju s svobodomiselnim meščanstvom. Dokler se bodo otroci vzgojevali v samostanskih šolah, dokler bodo v vsaki najmanjši vasi stale srednjeveške poneumnovavnice, toliko časa bodo morale široke plasti ljudstva robotati za svoje izveličanje na onem svetu in za dobro življenje nun in menihov na tem svetu.“

Kakšno je to belgijsko svobodomiselnstvo, se spozna iz tega, da se je drznila loža, imenovana „Belgije Veliki Orijent“, l. 1909. z lepaki, podpisanimi od velikega mojstra Descamps, po zidovih Bruselja potegniti se za nedolžnost velikega lopova Ferrerja, „mučenika za svobodo vesti“, zasramovati pa katoličane kot „sužnje cerkve“.

Nič čudnega tedaj ni, če je belgijski knez-škof ukazal šolski mladini moliti letos pred volitvami tole molitev: „Ljub Bog, usmili se svojega ljudstva, brani ga zoper napadavce njegove vere, ne zapusti naše katoliške Belgije in ne dopusti, da bi postale duše, za katere je tvoj sin Jezus Kristus toliko trpel, žrtve pogube!“

E. Kristan je pa v „Zarji“ hotel osmešiti zaupanje v Boga pri molitvi, ko je prinesel omenjeno molitev, in je dostavil tole: „Drugi junij bo že izkazal, kaj je ukrenil bog vojskanih trum. Klerikalci sami niso preveč trdno prepričani, da jim bo križarska vojna molitve pomogla k zmagi. Delavstvo se bojuje z orjaškimi močmi in neutrudljivo vstrajnostjo, 2. junija se mora zrušiti klerikalni jarem.“

Naši rdečkarji in svobodomiselnici so tedaj smatrali, kakor poprej ob volitvah na Dunaju in v Nemčiji, tako zdaj v Belgiji, zmago framonov za svojo zmago, za zmago Antikrista na Slovenskem. V tem oziru je izid volitev v Belgiji bil važen tudi za Slovence.

Bog kristijanov se je usmilil svojega ljudstva! Dne 2. junija so zmagali katoličani. Katoliška večina v zbornici je celo narasla, ker je vzela svobodomiselnec že pri prvi volitvi pet starih mandatov.

Po volitvi so se rdečkarji jezili in pretili z revolucijo, ker drugega ne znajo. V „Narodni tiskarni“ so bili pa od izida volitev tako zmedeni, da je prinesel „Narod“ dne 3. t. m. tale telegram: „Bruselj. Snoči ob 10. so dobili klerikalci od 186 mandatov 190 mandatov.“

Shod zaupnikov „Kmečke zveze za kranjski okraj“.

Shod v ponedeljek, dne 3. junija, je bil dobro obiskan. Predsednik Brodar je obširno govoril o pomenu kmečke organizacije, h kateri bodo mnogo pripomogli postavljeni zaupniki po posameznih vaseh. Kakor se delavec in meščan potegujeta za svoje koristi, bodemo kmetje, ki lahko nekoliko diktiramo trgovcem po mestih cene in vplivamo na to, da gospodje, ki jim dajemo za služek, ne bodo tirali nam nasprotno politike, morali gledati na to, da bo naša organizacija dovršena. Meščani, ki radi po kavarnah in gostivnah čez kmete zabavljajo, niso naši prijatelji. Tudi stari Kranj ne bo več gonil svoje politike, če se bomo kmetje zavedali in nekoliko potrkali liberalcem na mošnjčke. Duhovnikom se imamo zahvaliti, da so nam pomagali osnovati hranilnice, ki so nas rešile iz pesti oderuhov, mlekarne in kmetijske društva, ki nam pomagajo naprej v gospodarstvu. Središče našega gospodarskega napredka pa bodi naša „Kmečka zveza“. — Državni poslanec Demšar je pozdravil zaupnike, cvet zastopnikov kmečkega stanu, in je želel „Kmečki zvezi“ obilo gospodarskega ognja. — Poslanec Zabret je poudarjal potrebo, da naj bi

PODLISTEK.

Kukelčev stan.

Resnična slika z Vinvrškega pogorja.

Spisal **Proto Konec.**

Svojo hišno številko je pa vendar imel Anton Jordan — številko 24 na Hlapniku. Ali le zemljiška knjiga je poznala to njegovo ime, sicer pa so ga klicali s priimkom „Kukelc“. Kako je prišel do tega priimka? Ko je še v sami srajci letal okrog doma, prišel je nekega dne župnik obhajati njegovo mater. Tonček je plašno gledal iz za vrat nenavadnega gosta in župnik je dejal: „Kaj pa ta Kukelc kuka iz za vrat?“ Od tistega dne se ga je prijel priimek Kukelc in ostalo mu je to ime do konca življenja.

Kukelčeva koliba je stala v Zatrebu na parobku Vinvrškega pogorja, koncem hoste Bukovca. Slonela in čepela je na bregu in le ena lina je spuščala svetlobo v nizko sobo. Od vzhodne strani se je prilezlo vanjo skozi nizke duri. Po koncu stoječ človek ni mogel noter, če se ni pripognil. V kolibi se je pač ležalo, se je tudi sedelo, če je bil človek majhen, kakor Kukelc, ali na nogah stati ni mogel nihče, razen malih otrok, kakršnih pa pri Kukelcu ni bilo. Kukelc je bil in je ostal fant do konca svojega življenja.

Kukelc je imel tudi svoj vinograd na Kámenščici. Pridno ga je obdeloval in trte njegove so bile res lepe. Kljub temu nihče ni maral piti njegovega vina; le vinski prekupec Matija Kralj je jemal vino od Kukelca po nizki ceni. Da pa ljudje niso marali za njegovo vino, je bil vzrok

ta, da Kukelc ni poznal vode. Ni se umival, raztrgan je hodil okrog in lica njegova so bila zaraščena, kakor nikoli otrebljena hosta. Ves je bil kosmat po rokah in nogah, po licih in razgaljenih prsih, da je bil podoben divjemu možu. Snage ni bilo v njegovi kolibi, ne v njegovem hramu.

Sicer je Kukelc imel sestro Nežiko, ki je bila štiri leta mlajša, pa ta ni hotela bivati doma in je rajši služila za deklo. Pač pa je bival pri Kukelcu njegov brat Janez, kateri je bil dvojček z Nežiko. Ta je bil še manjši od Antona, še bolj prismuknjen, kosmat pa nič manj, kakor brat. Razločevala sta se največ v tem, da je Antonov želodec segal okrog pasu in je premler v dveh urah deset klobas, ali žehtni pisker močnika, Janez pa ni toliko spravil pod streho in se je živil bolj od surovih sadežev. Po letu je bilo za Janeza dovolj živeža po hosti in po polju. Bral je gobe, trgal regrat, pulil motovilec, hrustal sadje, pa tudi deteljo in travo je mulil, kadar ga je lakota prisilila. Po zimi se je zaril v kožuho-vino na peči in le jabolka in suhe hruške so bila njegova hrana. Kukelc je namreč imel lep sadni vrt. Kakor je bil Anton najrajši na Kámenščici v vinogradu, tako je Janez najrajši hodil po vrtu, čistil in obrezoval drevje, pa cepil zlahodne sadeže.

Še ena oseba je, ki je ne smemo prezreti, če hočemo, da bo slika Kukelčeve kolibe popolna. To je bil njegov sosed, Dobrnški „Tintara“. Sicer se je pisal za Šimna Pavliča, toda ljudje so ga le klicali za „Tintaro“. Bil je nezakonski sin in rojen v Tomažji Vasi, kakor je bila Kukelčeva rodbina tudi od tam. Tintara je bil pri Kukelcu vsakdanji gost in, kar se je zleglo v Kukelčevih

možganih, to je zlezlo na Tintarov jezik. Šimen ni bil tako kosmat, kakor njegova dva soseda, toda vode tudi ni cenil. Ohlapne prtene hlače, hodnična srajca pa brezkraven klobuk je bilo vse njegovo odelo. Poseben znak njegovih rok je bil, da so bile magnetične, in sedma božja zapoved je docela izginila iz njegove okolice.

Bila je nedelja. Ljudje so odšli k službi božji v Škocjan. Lep dan avgusta meseca je bil in nebo je bilo jasno kakor ribje oko. Tam od ceste se je premikal počasi ob potoku, ki teče po Zatrebu navzdol proti Radovlji, velik, suh človek, ki je držal v roci jálavišče, to je iz sukanca spleten jerbašček s tremi nitmi, katerega je nosila dolga palica. Tintara je šel rake lovit. Sklone se ob potoku in napravi ogenj. Težko se je pripognil, ker ga je bolel hrbet še od včeraj. Pomagal je namreč klati pri sosedovih. Ali ko je bil sam v hiši, je hitro smuknil kos mesa za bavtaro pri hlačah. Ker pa so bile hlače ohlapne, je ukradeni kos mesa počasi zlezal navzdol in nesreča je hotela, da Tintara ni bil več sam v hiši. Pomagati si ni mogel. Domači so opazili kos mesa, ki je prilezel iz za hlačnice, in za plačilo jih je Tintara dobil po plečih in stegnih. Kislo se je držal, ko je dvigal žabo na ognju in jo smodil. Osmojeno žabo vrže v jálavišče ter stopa počasi ob potoku. Pri tolmu se ustavi, tam pod prvim slapom, in spusti jálavišče v potok. Kmalu začno raki lezti izpod skal. Mrhovina jim je dišala. Precej se obesi eden na niti, se spusti v jálavišče in s slastjo trga osmojeno žabo. Pride tudi drugi rak. Tintara veselo zrè v vodo, nepremično drži palico nad vodo. Pride

kmetije pridno brali naše časopise, ker je to temelj trdne organizacije. Ne pozabi naj se tudi zahtevati, da bodo gostivne in kavarne imele naročene časopise naše stranke, ker ne smemo zaostati v agitaciji za časopisje za nasprotniki! — G. Ivan Podlesnik, tajnik „Kmečke zveze“, je pojasnil, na kaj se bo ozirala organizacija tega društva po postavljenih zaupnikih. Nato je v čvrstih izrazih ožigosal škandal, ki se je zgodil na Dunaju, da je poslanec Masaryk imuniziral članek nekega Macharja, ki je Boga opljuval. Dobro je prijel pri tej priliki tudi hinavske liberalce in rdečkarje, ki se ob času volitev delajo pobožne, sedaj so pa zasramovali poslanca Gostinčarja in časopise, ki so nastopili proti bogoskrunstvu. Predlagal je nastopno resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta: Zaupniki „Kmečke zveze za Kranj in okolico“ odločno obsojajo nastop poslanca Masaryka v državnem zboru v zadevi interpelacije Macharjeve čitanke. Še bolj pa obsojamo nastop liberalnega in socijalno-demokratskega časopisja, ki je ta nastop hvalilo in odobraval. Pri tej priliki obljubljam, da se bomo zvesto držali načel S. L. S. in podpirali naše časopisje! — Dekan Koblar je govoril o pomenu ustanovitve trializma za jugoslovanske dežele ter pojasnil, kako izkušajo Nemci pri tej zadevi vodo speljati na svoj mlin in ustanoviti trializem brez Slovencev. Predlagal je na koncu govora sledečo, z navdušenjem sprejeto resolucijo: „Ako bi se kdaj preminjal ustroj avstroogrske monarhije, tako da bi iz dveh polovic nastali trije deli (trializem), Slovenci odločno zahtevamo, da se slovenske dežele priklopijo jugoslovanskemu delu, in oporekamo vsakemu poizkusu, da bi se ustanavljal trializem v nasprotju s celokupnostjo Jugoslovanstva.“ Obe resoluciji se pošljeta vodstvu S. L. S. Nato so zborovavci potrdili nasvetovane zaupnike, katerih število se bode na prihodnjem shodu izpopolnilo, in predsednik je zaključil lepo zborovanje.

Gospodarski del.

Tržiška železnica. Delničarji tržiške železnice so imeli dne 31. maja na Dunaju pod predsedstvom barona Schwegelna občni zbor. Železnica dela dobičke, ker se gleda na to, da delnice stoje dobro. Gotovine je v blagajni 256.750 K, kar se je prihranilo pri zgradbi, ker se je kmetom svet slabo plačeval. Dohodkov je bilo lani 2645 K 39 vin. več, kakor prejšnje leto, stroškov je bilo pa 10.516 K 70 vin. manj, kakor l. 1910. Ker je predsednik omenil, da podjetje kaže za l. 1912 še bolj ugoden razvoj, bi bilo pač primerno, da bi se uprava železnice bolj brigala za potrebe občinstva.

Oddaja plemenskih koz. V kratkem bo „Kmetijska družba“ oddala nekaj nad 100 kozlov

in koz čiste sanske pasme (belih mlečnih koz brez rogov). Prošivci naj prošnje takoj vložijo na glavni odbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Prednost bodo imele kmetijske podružnice, živinorejske in pašniške zadruge ali občine. Živali se bodo oddajale le v kraje, kjer imajo primerno kozjo pašo in se že sedaj pečajo z rejo koz. Oddajna cena bo polovica kupne cene. Mladiči se bodo oddajali do K 20—25, enoletne kozice po K 30—40, starejše dobre molznice pa po K 50—60.

Ogrska setev. Iz poročil poljedelskega ministrstva je razvidno, da so poplave zadnjih dni (v maju) naredile v vinogradih precejšnjo škodo, kakor je tudi veliko sadnega drevja uničenega.

Cene sladkorja. Avstrijske sladkorne tovarne so znižale ceno sladkorja pri celem vagonu (400 kg) za 2 kroni. Veliki štoki najboljše kakovosti stanejo na Dunaju prejeti 89 kron.

Avstrijski štrajki v letu 1911. Med delavci in gospodarji je bilo v Avstriji v prejšnem letu skupaj 767 sporov, in imamo o 557. štrajkih natančne podatke. Štrajkali so delavci v 5461 podjetjih kjer je bilo zaposlenih 140.718 delavcev in je od teh popustilo delo 84.052. Stavkujoči se delijo po deželah: Češko 50.128, Nižje-avstrijsko 23.533, Galicija 6.340, Moravsko 5098, Šlezija 5079, Primorsko 3179, Dalmacija 551, kjer so pa večinoma računjene stavke mornarjev. Po poklicu je največ stavkujočih iz pletivne industrije, potem slede delavci obkles in čevljev, zidarji, rudarji, delavci v kovinski industriji i. t. d. Zadnji v vrsti so steklarji s 3582 delavci.

Za Amerikance. Ogrska poštna hranilnica je uvedla za Zjedinjene države severne Amerike čekovni in clearing promet. Da bi bila storila kaj enakega poštna hranilnica naše državne polovice, za enkrat še ne moremo poročati, marveč so naši rojaki navezani na privatne zavode v denarnem prometu z domovino.

Nova mera v Bosni. S 1. septembrom stopi v Bosni v veljavo novi zakon o merah. Smelo se bode rabiti od sedaj naprej samo metrični sistem, kakor je tudi pri nas v rabi.

Iz državnega zbora. Poslanec dr. Korošec je v zadevi službene pragmatike kot poročevavec manjšine dobro pral ministre zaradi njihovih slavnatih načrtov, ki se ne izvajajo nikoli. Zelo se je pa z govorom zameril poslancu dr. Ravniharju, in sicer iz dveh vzrokov. Prvič zato, ker je Ravnihar vedno z vlado, kadar so drugi slovenski poslanci proti vladi, in vedno proti vladi, kadar drugi niso. Še bolj se je pa dr. Ravniharju pokadilo, da je dr. Korošec v zbornici fino norce bril iz čeških sokolov, ki so baje na slavnost povabili tistega ministra dr. Hohenburgerja, katerega so ljubljanski narodnjaki pol leta na solati jedli. Najbolj pa jezi slovenske narodnjake to, da je dr. Korošec zahteval, da naj bo uradnik tistega veroizpovedanja in tiste narodnosti, kakor je prebivavstvo v mestu, kjer službuje. „Slov. Narod“ pravi, da je to nesmiselna zahteva, kar se tiče vere, češ: kaj ima vera, ki je stvar notranjega prepričanja, z delovanjem uradnika opraviti? Vsak pametni človek bo rekel, da je tudi narodni čut stvar notranjega prepričanja, in po teh načelih je

tedaj Elsner prav lahko predsednik sodišča v Ljubljani. Odtod se spozna, do kakšne smešnosti zagazi človek, ki sovraži vero, da nazadnje v tem sovraštvu mora žrtvovati tudi narodno prepričanje, če hoče rešiti mrvico doslednosti. — Slovenci in Čehi bodo glasovali za brambne predloge.

Budimpešta. Dne 4. junija dopoldne je bila v državnem zboru mahoma sprejeta brambna predloga med groznim vriščem opozicije v drugem in tretjem branju. Nato je Tisza določil, da se bo seja nadaljevala popoldne ob 4. uri. Tu je pa prišlo do prizorov, kakršni se še niso dogodili v nobeni zbornici. Prišlo je v zbornico 123 stražnikov. Ko je opozicija začela kričati in muzicirati, so policaji po vrsti odpeljali iz zbornice 34 poslancev in jih postavili pred vrata. Za njimi so šli tudi drugi člani opozicije. V zbornici je ostalo 230 članov večine, ki so zborovali naprej in odobrili postopanje predsednikovo. Pred parlamentom so bili drugi dan postavljeni policaji, orožniki, infanterija in kavalerija. Poslance opozicije, ki so bili prejšnji dan ven vrženi, niso pustili noter. Vdrli so s silo, pa so jih iz zbornice zopet policaji ven nesli. Večina v zbornici je pa potem soglasno hitro sklenila razne zakone: o dovoljenju skupne vojske in honvedov, vojaški kazensko-pravdni red, o ustanovitvi vseučilišč v Debrecinu in Požunu, vse v korist Madjarom.

Avstro-Ogrska — dve državi. Ogrri so spravili v § 3. brambnoreformnega načrta namesto besed „avstro-ogrska monarhija“ besedi „obe državi“. Proti temu, da bi bila Ogrska samostojna država, naj bi bili pač z vso energijo nastopili naši poslanci.

Nuncij na Dunaju je postal nadškof Scapineli, ki je bil nekdanji tajnik papeža Leona XIII.

Združitev Hrvatov v Bosni. Osrednji odbor Hrvaške Narodne Zajednice je na zborovanju v Banjaluki soglasno odobril poročilo o dogovorih, da se združi ta stranka s Hrvaško katoliško Unijo.

Jugoslovanski vladarji na Dunaju. Bolgarskega carja in njegovo obitelj so na Dunaju zelo prijazno sprejeli. Danes je prišel na Dunaj črnogorski kralj Nikita. Tudi srbski kralj Peter se trudi, da bi smel obiskati našega cesarja. Avstrija ima še vpliv na Balkanu.

Na vseučiliščih v Avstriji je med profesorji prav mnogo Židov. Na nemškem vseučilišču v Pragi so na judski fakulteti med rednimi profesorji 4 Židje in en Žid celo uči katoliško cerkveno pravo.

Papež Pij X. je daroval 2000 lir za uboge družine tistih delavcev, ki so sezidali Campanile v Benetkah.

V Padovi je imela katoliška mladina iz Benečije shod. Več kot 2000 mladih katoliških mož je šlo v izprevedu po ulicah.

V Belgiji je izid volitev za državni zbor ta-le: 101 katoličanov, 2 krščanska socialca, 44 liberalcev in 39 socijalnih demokratov. Katoliška večina je narasla od 6 na 16 mož. V zbornico starejšin je bilo dosedaj izvoljenih 54 katoličanov, 26 liberalcev in 13 socijalnih demokratov.

Belgija. Ker rdečkarji niso zmagali pri volitvah, se je pričela revolucija. Kraljevo palačo

spet tretji rak. Tintara dvigne hipoma jálavišče in vrže tri rake na breg. Brž jih pobere in vrže v košek, v katerem so ležale pekoče koprive.

Tintara spet spusti jálavišče v drugi tolmun, kar začuje šumenje listja. Ozre se, pa zagleda Kukelca, ki je vrh zadnjega slapa držal jálavišče v potoku.

„Ta škrat me je pa prehitel,“ zagodrnja in glasneje izpregovori: „Janez, še záme kaj prihrani!“

„Ihi, ta zlod se prime,“ odgovarja Kukelc in zadovoljno zre na koš, v katerem je lezlo po koprivah vse polno velikih rakov.

Rakarja se vedno bolj približujeta. Ko pa Kukelc vidi, da je Tintara že blizu, brž pograbi koš in odhiti z njim proti izviru. Tam je prihajal studenec izpod široke skalnate plasti. Kukelc vrže hitro hlače in srajco na breg, pa izgine v vodi za skalo s košem vred. Najprvo je bilo treba plaziti po vseh štirih skozi studenec. Kukelc je koš, ki je bil pokrit s pokrovcem, rinil po vodi navzgor. Kmalu pa se skala odpre in Kukelc stopi pokoncu v skalnati votlini. Koš položi po dolgem v vodni tolmun, pa hitro spet zleze po vseh štirih izpod skale na beli dan. Obleče srajco in hlače in se zadovoljno smeja, ko se približuje Tintari, ki je še vedno držal palico nad potokom.

„Koliko si jih dobil, Janez?“

„Ihi, ni da bi govoril. Ta zlod se ne prime.“

„Polži niso tako dobri za vabo, kakor žaba. Ti si lovil polže in jih osmodil, jaz pa žabe. Vidiš, to je krivo, da si imel smolo.“

„Ihi, ta zlod se ne prime,“ ponavlja Kukelc svojo navadno besedo, a srce se mu je smejalo, ker je svojega soseda tako prekanil.

Solnce je že visoko stalo na nebu. Tintara pravi: „Janez, pojdi domov in napravi ogenj! Jaz pridem za tabo in bova kuhala rake.“

Kukelc odrine s svojim jálaviščem po bregu proti domu. Vesel je, da je Tintaro prekanil in da bo vrhutega še jedel njegove rake. Že si je mel roki, ker bo izkupil lepo vsoto za svoj koš rakov.

Po stezi prihití deček in povprašuje že od daleč Tintaro: „Ali je Kukelčev stric doma?“

„O, učenikov Janezek, kaj pa bi rad?“

„Ata so rekli, da bi prišel v šolo, da bi greznico očedil.“

„Je že dobro, Janezek! Le povej ati, da pride Kukelc precej jutri v šolo. Mu bom že jaz povedal.“

„Kaj pa delate tukaj, stric,“ povpraša zgornji deček rakarja.

„Mušice lovim, Janezek, mušice, da ne bodo živine pikale. Saj veš, kako je vaša dimka revica, kadar jo obadi napadajo.“

„Vi ste dober človek, stric! Kadar pridete k nam, vam bom pa kruha dal.“

„Si že priden, Janezek! Kar domov pojdi zdaj!“

Deček je še precej časa gledal za rakarjem, dokler ni izginil v daljavi. Tintara pa se je še krohotal, češ, kako sem ga potegnil! Kaj bi moral tak otrok vse vedeti! Nazadnje mi pa učenik lahko še kakšno zagode, če izve, da sem lovil rake.

Tako je Tintara modroval in spravljaj rake v košek.

Kukelca sta že napravila ogenj in pričakovala svojega soseda. Ta je kmalu prisopihal po bregu in raki so se rdečili v pristavljenem piskru. S slastjo so obirali rake, lupine pa metali v pisker.

Kukelc je imel še nekaj vina shranjenega in veliko bučo vina je zlil v pisker na račje lupine. Iz tega piskra so tudi pili.

Dobre volje so prihajali. Gospodar se je zleknil po peči, brat njegov je zlezal na deske, ki so delile strop, Tintara pa je ležal natrehu za pečjo in gledal po izbi.

„Zapoj, Janez!“ pravi Tintara.

„Ihi, ta zlod se prime! Kajne, ti boš tudi pel?“

„Bom, Janez! In Anton bo godel zraven kakor kakšna mačka,“ odvrne Tintara.

Utihnili so. Mali Kukelc na deskah se je pripravljaj.

„Citram, citrata, citrajo,“ začne Janez.

„Čutara, čutrata, čutrajo,“ nadaljuje Anton.

„Citara, čutara, citra čutara,“ skonča Šimen.

Pa poprimejo vsi trije: „Citra, citra čutara!“ Skončali so in se smejali...

„Da ne pozabim, Kukelc! Učenikov fant te je iskal, da bi šel jutri v šolo jamo izprazniti.“

„To pa to! V šolo grem rad. Učenik je dober človek in njegova Urška bo postavila prédme tako skledo zabeljenih žgancev, da se mi bo še ponoči sanjalo od njih. Lansko leto mi je navrgla še 10 krofov in dva funta špeha.“

„Potlej si pa špehmavhar, kakor birič, ki s torbo špeh pobira.“

„Kaj boš ti, Tintara! Jaz pošteno zaslužim, kar dobim, tebi je pa vse dobro, kar ti pride na vrsto. Včeraj so ti jih spet dali po plečih, kakor sem slišal.“

„Pa jih nisi ti nosil, ampak jaz. Še zdaj me vse kosti bolé.“

„Ihi, Tintara! Ti si bolan. Bolezen se pa prime, ihi!“ pristavlja Kukelc na deskah. Meni

čuvajo vojaki. Delavci štrajkajo. Po mestih so pobili veliko šip. Anarhisti so zažgali par samostanov in pomorili nekaj orožnikov. Policija je streljala, ubila 5 revolucionarjev in nekaj jih je ranila.

Velike vojaške vaje bo imela ljubljanska divizija letos na Notranjskem. Vaj se bodeta udeležila skupni vojni minister Auffenberg in šef generalnega štaba Schemua.

Župani glavnih slovanskih mest so povabljeni, da pridejo v Prago povodom vse-sokolskega zleta.

Silbererja, znanega socijalno-demokratskega poslanca, katerega so dolgo iskali, so našli ta teden mrivega na ledeniku Hundsteinu.

Madjarske šole na Hrvaškem. Ogrske državne železnice so zgradile na Hrvaškem in Slavoniji 12 madjarskih šol, v katere morajo pošiljati železničarji brez ozira na narodnost svoje otroke. V teh šolah poučuje 90 učiteljev 4280 otrok. Razen tega imajo Madjari na Hrvaškem še mnogo državnih šol.

Ruski špioni v Galiciji vedno bolj pogosto nastopajo. Te dni so zaprli v Lvovu nekega barona Rudolfa Königa in njegovo soprogo, ki sta bila v zvezi s kievskim generalnim štabom.

Za militarizem pride na Francoskem 20, na Angleškem 18.60, v Prusiji in Rusiji 10.20, v Belgiji 6.90 in v Avstriji 6.80 K vsako leto plačevanja na vsakega prebivalca.

Devici Orleanski bodo postavili katoličani v Novem Yorku spomenik, ki bo stal 150.000 K.

V Parizu se je oglasil nekdanji profesor Abbe Bonteyre, da bi poučeval na srednjih šolah, a vlada ga je odklonila. Ker je vlada pograbil katoličanom v Parizu cerkve, so se začele graditi za katoliško božjo službo posebne kapelice v mestu in okolici. Takih kapelic se je dosedaj zgradilo v mestu 10, v okolici 15.

Italijansko-turška vojska. Turčija je poslala velevladstvom noto, s katero opravičuje izgon Italijanov, češ, da je bila k temu koraku primorana, ker se Italijani ne drže navad, kako naj se vodi moderna vojna in greše zoper narodno pravo, posebno ker so z Roda odpeljali vse uradnike kot vjetnike. Italijani bodo poslali 20.000 mož in zasedli še druge otoke v Egejskem morju. Italijane vojna silno veliko stane, ker zapravljajo municijo pri zasedanju otokov. Vsak košček starega zidu podirajo z granatami in topovi ladij so že tako opešani, da jih morajo nadomeščati z novimi. — Iz Carigrada bo odšlo 5000 Italijanov.

DOPISI.

Iz Šenčurja pri Kranju. Zadnji ponedeljek je zadela našo vas občutna nesreča. Par minut čez četrto uro popoldne, ko ni bilo skoro nobe-

se tako zdi, da sem nalezl od tebe, Tintara, to bolezen. Oni dan sem šel mimo Rotarjeve hiše, pa se je rmena kokoš tako prijazno pogovarjala z menoj, da nisem mogel kaj, da bi je ne bil objel in pritisnil na srce pod malho. Ta bolezen se prime, zato pa le k bolniku nikar nobenkrat ne hodi v hišo. Samo vrata odpri in poglej, pa pojdi! Bolezen se prime človeka.

„Bodi no tiho, prismođa!“ odvrne gospodar, ki mu ni bilo ljubo slišati, da je jedel ukradeno kokoš.

„Vidiš ga, Kukulca! Pa se še baha! Kar tiho bodi o svoji poštenosti. Soseđa, jaz grem! Imam opravke v Škocijanu.“

Tako reče Tintara in se hitro pomakne izza peči. Spomnil se je še rakov v votlini in bilo mu je na tem, da še danes izmakne Kukulčev koš iz votline.

Hitro jo pobira po dolini in ko dospe do izvira potoka, se sleče in hajd skozi špranjo v votlino. Kmalu privleče koš izpod skale, se napravi in urnih peta odrine po stezi na cesto in od tod v Škocijan.

Bilo je že na večer in hlad se je delal. Škocijanci so prišli od krščanskega nauka. Nekaj se jih je prepravilo in so opravljali živino, drugi pa so šli na obiske k sorodnikom in znancom.

Parkljeva gostivna je bila tisto popoldne močno obiskana. Na levi strani je bilo polno vsakojakih pivcev, na desno pa so sedeli okrog mize domači duhovniki in učitelji.

V kuhinjo prikoraka Tintara z raki. Z veseljem ga je gospodinja sprejela in rakar je dobil precej za lepe rake. Gospodje so počakali pri mizi, da je mati Parkljeva skuhala rake.

Za Tintaro prihumi v vežo Kukulc. Izvedel je, da je gospod učenic v pivnici in rad bi se pogovoril z njim radi greznice. Gospodinja je obvestila učitelja o Kukulčevi želji in Kukulc je moral v sobo.

Konec prih.

nega človeka doma, se je pokadilo iz šupe posestnika Janeza Zarnika, podomače Pergarja. Kako je nastal ogenj, se še ne ve gotovo. — Tekom dobre ure je bilo v plamenu nad 50 gospodarskih poslopij in hiš. Pogorelo je, kjer se je le vžgalo, prav vse, kar goreti more. Žalosten je danes pogled na goło zakajeno zidovje, še žalostnejši pa je pogled na obupano in zbegano ljudstvo. Par nesrečnikom je ogenj uničil vso obleko in ves živč, tako da nimajo kaj obleči in ne kaj dejati v usta. Škoda je tem občutnejša, ker so bili posestniki v veliki večini zelo slabo zavarovani. Gospodarju, kjer je ogenj nastal, je pogorelo poleg vsega drugega tudi 8 prešičev, 6 goveje živine in eno žrebe. Vrh vsega tega pa je njegova žena, ki je hotela rešiti sina iz plamena, na smrtni postelji. V največjem ognju je hitela v klet in omamljena od dima se je skrila pod kad, kjer so jo našli, ko so jo šli iskat. Ogenj pa je kar švigal in skakal iz enega dela vasi v drugega. Velika sreča je, da se je posrečilo pridnim gasivcem omejiti ogenj. Nevarnost je bila tem večja, ker je vlekel veter navno po vasi gori. Ko bi se bil obrnil veter proti jugu, bi bili v največji nevarnosti župnišče, cerkev in šola. Pri ognju je bilo več opečenih, enega so odpeljali v bolnišnico. — Domačim gasivcem so prihiteli na pomoč požarne brambe iz Vokla, Brnikov, Kranja, Predoselj, Nakla, Cerklija, Stražišča in iz oddaljenih Godešč. Toda nič bi ne bila imela vspeha vsa pridnost, ko bi bilo tako pomankanje vode, kakor je bilo prej, dokler nismo imeli vodovoda. Kdo ve, če bi ne bila mogoče danes vas Šenčur velikansko pogorišče. Pri nesreči je prizadetih 28 gospodarjev, in sicer: Zarnik Janez, Graiser, Kušar, Ropret, Kovač, Pilar, Ropar, Vidic, Ilija, Zelnik, Maselj, Strupijeva Meta, Vesova Katra, Gašperlin M., Sajovic, Stritih, Polovec, Žerovec, Luskovec, Mohar, Ajdovec, Svetelj, Hudobivnik, Molj, Štefe, Ahčin, Novak, Gašperlin ml., Verbič in nekaj gostačev, med njimi zlasti krojač Frantar, kateremu je požar uničil za nad 500 K tuje blaga. Na pogorišče sta prišla tudi g. okrajni glavar iz Kranja in g. dr. Globočnik, ki je zdravil ponesrečence. Videli smo pridne gasivce, pa tudi nekatere trdosrčneže, ki so po polju okoli stali in gledali, kako Šenčur gori. Pomoč je potrebna in usmiljena srca se prosijo, da pomorejo naglo z obleko in denarjem.

Lesce. Obesil se je dne 28. maja t. l. proti večeru 16 letni črevljarski vajenec Janez Kočjančič. Učil se je črevljarstva pri mojstru Lovru Žagarju. Sprl se je s črevljarskim pomočnikom zaradi šila in to ga je gnalo v smrt. Drugi dan dopoldne so ga našli otroci kakih 10 m visoko na lipi nasproti Prosenove hiše obešenega. Leški liberalci in demokrati, ti pobratimi, ki ne poznajo ne cerkve, ne molitve, dajejo sedaj župniku navodila, kaj da je plemenitost srca, in ga učijo v „Slov. Narodu“, da je bila dolžnost župnika, ko je prišel pogledat obešenca, moliti očenaš s tamkaj zbrano, radovedno množico za nesrečneža. Kako to? Saj so bili vendar leški liberalci in rdečkarji poprej na mestu nesreče, pa naj bi bili, kar druge učijo, sami storili in pokazali s tem celemu svetu plemenitost svojega srca in molili očenaš za obešenca! Zaletavajo se v župnika, ker ni dal samomorivcu zvoniti in je ravnal po cerkveni postavi, katera seveda liberalni in rdeči sodrgi ne ugaja. Jezijo se, da je župnik, ko ga je nekdo hudomušno vprašal, če bo obešencu zvonilo, pripomnil, da samomorivcem krave zvonijo s kravizmi zvonci. No, pač umevno! Samomorivcem — z drugimi besedami rečeno — naj bodo bogati ali revni, se odklanja cerkveno zvonjenje, ako zdravnik z izpričevalom ne dokaže, da so zblazneli. Čudno pa je, da se liberalci in rdečkarji tako potegujejo za samomorivce. Pa kaj, „gliha vkup štriha!“

Iz Križa pri Tržiču. Tako živahno pa še ni bilo nikdar v kriški občini, kakor je sedaj pred občinskimi volitvami. S. L. S. je izzvala načelni boj, ko je proglasila samostojne kandidate na program S. L. S. In vzdignilo se je vse, kar liberalnega in socijalno-demokratskega gre, kar ima besedo „far“ za najlepši pridevek duhovniku. In zopet se je tudi pri nas pokazalo, da ti ljudje ljubijo temo, zvijačo, laž in silo. Pa kako neumno lažejo! Če župnikova stranka zmaga, pravijo, se bo zidalo novo župnišče, hiša za Marijino družbo, bolnišnica, treba bo še enkrat več davkov plačevati. Res radovedni smo, koliko je tepcev, ki bodo verjeli tako debelim lažem. Za zelo omejene in neumne imajo liberalci ljudi. Poštena stranka pač ni, ki hoče z lažjo priti naprej. Pošten človek se mora z gnusom obrniti od takih ljudi, ne pa zaupati jim ter jih voliti za odbornike ter gospodarje občine. Pa kako skrivajo svoje kandidate! Čemu? Na dan z njimi, kakor jih proglašajo S. L. S.! Tu so kandidati S. L. S.! Za podobčino Križe: odbornik: Zabukovec Janez, župnik; namestnik: Žepič Jakob, Retnje 15. Za podobčino Snično: odbornik: Ahačič Jože, Snično 6; namestnik: Mali Rok, Sp. Vetrno 4. Za podobčino Žiganja Vas: odbornik: Fajfar Janez, Sebenje 18; namestnik: Črnivec France, Žiganja Vas 40. Za podobčino Duplje: odbornik: Štuler Jože, Sp. Duplje 52; namestnik: Rozman

Matevž, Zg. Duplje 6. Za I. razred: odborniki: Rozman Jože, Križe 37; Dolžan Martin, Novake 2; Zaletel Florijan, Retnje 14; Vodnjov France, Križe 21; Boncelj Peter, Sp. Duplje 22; Urbanc Jože, Zadruga 9; Vrdir Peter, Zg. Duplje 9. Namestniki: Škrjanec Ambrož, Snično 11; Šilar Jakob, Gojzd 6; Golmajer Tomaž, Breg 1. Za II. razred: odborniki: Jernej France, Žiganja Vas 32; Bohinc Primož, Sebenje 3; Mali France, Golnik 8; Košir Janez, Retnje 22; Plajbes Miha, Križe 20; Kosel Miha, Zadruga 2; Gradišar Jože, Sp. Duplje 26. Namestniki: Perko Andrej, Križe 9; Poljanec Janez, Sebenje 35; Šter Jakob, Sp. Duplje 31. Za III. razred: Odborniki: Ribnikar France, Snično 15; Naglič Jože, Pristava 11; Sitar Jože, Križe 10; Poljanec France, Sebenje 40; Urbanec Anton, Žiganja Vas 11; Jeglič Jakob, Sp. Duplje 56; Grašič France, Sp. Duplje 30. Namestniki: Uranič Janez, Retnje 17; Janc Jožef Snično 5; Čadež Štefan, Sp. Duplje 14. Liberalci vpijejo, da S. L. S. voli same čevljarje, da morajo kmetje skupaj držati, pa glejte doslednosti njihove! Voditelja socijalnih demokratov nekega Oblaka, ki se tako malo drži socijalističnega nauka „lastnina je tatvina“, da si je sezidal lepo hišo, ki je podobna vili, bodo volili tisti mogočni liberalni kmetje, ki po strani gledajo čevljarje, in nekega uslužbenca baronovega. In tako se bodo lepo skupaj znašli baron, nekaj mogočnih kmetov, in pa socijalni demokrati, sovražniki kapitalistov. Čigava bo zmaga, bomo poročali prihodnjič.

Novičar.

Ljubljanski občinski volivni red je bil v zadnjem zasedanju deželnega zbora v toliko izpremenjen, da bo zopet dobilo volivno pravico več sto novih volivcev. Zakon o izpremembi tega volivnega reda je cesar sankcioniral. Ker liberalcem to ni všeč, že mora biti za nas dobro.

To je značilno. Na binkoštnem shodu v Ljubljani so slovenski socijalni demokrati tako močno se potegnili za internacionalo in tako odločno zavrgli narodnostno vprašanje, da so še celo sklenili, predlagati mednarodnemu tajništvu v Bruselju, da naj izloči češko-slovansko socijalno demokracijo iz internacionalne, ker povdarja narodnostno vprašanje in tedaj dela separatizem. Še celo nemški socijalni demokratje si niso upali iti tako daleč, dasiravno v srcu črtijo Čehe. Človek bi mislil, da bodo ljubljanski narodnjaki kar vsi peli cirilmetodarskega ognja in svetega ogorčenja nad narodnimi izdajicami, ki pljujejo v narodno skledo in blatijo češke rodoljube, brate po krvi in mišljenju. A, kaj še! „Narodov“ urednik ni posegel po „rokomavhah“ in drugih dišečih cvetkah svojega slovarja in „Dan“ je edino besedico rekel: „To je za našo socijalno demokracijo značilno.“ Mi pa pravimo, da je to še bolj značilno za naše narodnjake.

Raznotero iz rdečega tabora. Bratsko ljubezen poznajo rdeči bratci med seboj. Pri volitvah v bolniško blagajno v Brnu so se rdečkarji med seboj pretepavali do krvi. Več sodrugov je bilo ranjenih. — Socijalisti se zelo hudujejo po časopisju, ako verniki prostovoljno darujejo kaj za cerkev ali za druge namene. Tekoči teden so pa pošiljali ljubljanski voditelji rdečkarjev mile, zaupne prošnje nad uboge delavce, naj za umazano, rdečo „Zarjo“, ki je še nedavno ponatisnila Macharjeva bogokletstva, darujejo saj po 10 K, da ne bo poginila. Delavski trpin naj 3000 K dolga s svojimi žulji plačajo! To je odiranje! Plačajo naj bogatini Kristani in dr. Tuma, ki ne delajo, pa vendar masne plače vlečejo. — Rdečkarji so silni sovražniki vseh vlad, ki niso vzete iz njihove srede. V Belgiji so se vršile volitve v ondotno zbornico. Sodrugi, ki so neprestano napadali sedanjo vlado, so si že razdelili med seboj ministrske sedeže.

Večerna „Zarja“ je poslala ubogim delavcem ta-le pozdrav: „Tiskarni, kjer tiskamo „Zarjo“, je založba „Zarje“ dolžna 3000 K. Ker je tiskarna v velikih stiskah, zahteva od nas, da v 8 dneh plačamo ta znesek, ker nam sicer ustavi list. Prosimo Vas tedaj nujno, pošljite nam takoj po priloženem čeku vsaj 10 kron, da rešimo „Zarjo“. — To niso mačje solze!

Rešena uganka. Rodoljubi na deželi so zadnji čas ugibali, zakaj napredni Ljubljančani nočejo več hoditi v gledališče, ko jim je obilno na razpolago, ampak rajši iščejo areno „Narodnega Doma“. Sedaj se je pa ta zadeva pojasnila. Po predstavi v areni „Narodnega Doma“ se po zimi in po letu vrši animirana prosta zabava s plesom, kar v gledališču ni bilo. In pri naprednjakih je vrhunec izobrazbe in kulturnega stremjenja vendarle prosta zabava s plesom. Umetelnosti krona se pa doseže posebno s tem, da punce, pijača, ples pridejo za parami in pogrebci g. Turka. Čemu Slovencem treba vseučilišča, ko imamo areno „Narodnega Doma“, ki zadostuje za vse dušne in telesne potrebe napredujočega naroda!

«Narodni List» tarna: „Strašno, strašno smo padli in nazadovali Slovenci!“ Pa je res tako! Najbolj so padli naprednjaki, ki bolj naprej

tišče. Ker so padli na glavo, so tako prizadeti, da se družijo z najhujšimi nasprotniki narodnosti, s socialnimi demokrati, proti katoliški narodni stranki. Tak slučaj se je zgodil pri občinskih volitvah te dni na Rakeku. „Narodni List“ pa piše: „Slovenski naprednjaki smo danes edini zaščitniki slovenske narodnosti in edini zaščitniki prave krščanske vere.“ Tudi ta izrek je dokaz, da so naprednjaki res padli na glavo. Zaščitnike se upajo imenovati ljudje, ki so veseli, če kdo Kristusa zmerja s potepuhom, in veseli poročila, da framasoni v Belgiji demolirajo cerkve!

Zaradi oprostitve g. Kregarja se ljubljanski liberalci še zdaj ne morejo potolažiti. „Slovenca“ dr. Tavčar toži. Ker so nekateri klicali „živio Kregar!“, je „Narod“, ki nikoli ne denuncira, pozval mesino policijo na pomoč in drugi dan kot važno novico debelo tiskano naznanil, da je uradno poslovanje zaradi kaljenja nočnega miru že v tiru. „Dan“ je pa dne 27. maja pisal o kalivcih miru: „Čisto nič hudega se ni zgodilo, kajti komaj so prišli klerikalci v mesto, so se potuhnili in molčali.“ Ali ni res fletno v Ljubljani?

Evharistični kongres na Dunaju. Evharistično leto se je za nas pričelo, čas velikega kongresa se približuje. Povsod se vzbuja velikansko zanimanje. Avstrijski narodi se pripravljajo za to veliko slavnost krščanske vere. Dijaštvo Avstrije, dijaštvo celega sveta! Obračamo se na vas v imenu dunajskih visokošolcev. Dijaki so bili, ki so 12. septembra 1883 s svojo hrabrostjo na dunajskih okopih pomagali odbiti zakletega sovražnika in rešiti zapadno kulturo pogina. Dijakov ne sme manjkati 12. septembra 1912, ko se bo na zgodovinskih tleh, slavnih radi zmage nad tedanjim sovražnikom, praznovalo zopetno probujenje krščanskega duha. Z ozirom na to je v programu kongresa pripravljen sekcijso zborovanje visokošolcev za razgovor o dijaško-verskih problemih; nadaljna posvetovanja se lahko priklopijo. Mednarodnost cerkve mora najti svoj izraz in svoj vzor v vzajemnem stiku in pomenkovanju akademičnega dijaštva raznih dežel in narodov. Za ureditev vseh dijaških zadev pred kongresom in na njem se je ustanovil komite, obstajajoč iz zastopnikov podpisanih dijaških organizacij na Dunaju. Ta ima nalogo določiti zgoraj omenjene prireditve v njihovih podrobnostih, iti zunanjim tovarišem že sedaj na roko z nasveti in jim pozneje oskrbeti bivanje v cesarskem mestu, bogatem zakladov umetnosti in kulture, spomina vredno in prijetno. Komite si bo prizadeval, da bo po možnosti olajšal revnejšim tovarišem udeležbo. Prosi se, naj se vsa vprašanja radi kongresa naslavlajo na dijaški komite (Osrednja pisarna za evharistični kongres, Dunaj I., Stephansplatz 5), ki bo rad dajal vsa zaželjena pojasnila in bo gostom v vsakem oziru na razpolago. Vprašanja se pošiljajo komiteju lahko v vsen jezikih monarhije, v vseh svetovnih jezikih ali tudi v esperantu. Katoliške visokošolske organizacije! Na vas, poklicane zastopnike velikega dela dijaštva, apeliramo, da skrbite za vas vredno in pomenu svetovnega kongresa primerno zastopstvo, da v vašem krogu povdarjate pomen te velike slavnosti in omogočite udeležbo kolikor mogoče številnim tovarišem Sobojevniki katoliškega svetovnega naziranja! Od vas zahtevamo, da tukaj svoje versko prepričanje v dejanju pokažete in veliki stvari na ljubo prevzamete naše težave, ki so v zvezi z udeležbo kongresa. Spominjajte se svojih visokih idealov! Vas pričakuje katoliško ljudstvo v prvi vrsti med trumami onih, ki bodo s svojim dohodom pripomogli do vspeha velikanskemu podjetju. Katoliško dijaštvo celega sveta naj bo 12. septembra 1912. s svojim vzgledom voditelj in vzor katoliški Avstriji. — Vse dunajske katoliške dijaške organizacije (28 po številu).

Žrtve „Glavne posojilnice“. Najvišje sodišče na Dunaju je razsodilo, da podpis pristopnice v plačilo deleža in vpis v register zadrugnikov zadošča za pravičen sprejem v zadrugo, ako je upravni svet o tem sklepal, da se dotičniku dovolj posojilo. Odpoved pri zadrugah mora biti pismena in podana upravnemu svetu, kajti ustna odpoved ne velja, četudi se je kdo izbrisal iz zadrugnega registra. Vsled te razsodbe se mnogo članov „Glavne“ ne bo moglo oprostiti članstva. Važna je pa ta razsodba za vse denarne zadruge.

Kanalizacija v Kranju. Poroča se nam: Kanalizacija bi bila v Kranju res nujno potrebna. Izrek dr. Globočnika: „Kanali-škandali!“ je sicer še v spominu, upanja pa ni, da bi se sanitarnem oziru zdaj kaj storilo, ker se je pozabilo na kanalizacijo, ko se je delal vodovod. Ako bi se pa kanalizacija po mestu vendarle kdaj napravila, bi ne bilo napačno, ko bi se ljubljansko društvo inženirjev poprašalo za svet. Za Ljubljano je to društvo zadnji čas nasvetovalo nekaj praktičnega, namreč napravo takih nabiravnikov, da bi se fekalije lahko porabliale za gnojenje zemljišč. Kranjci, posnemajte Ljubljano, saj jo v mnogih ozirih radi posnemate! Save in Kokre ni treba kužiti Kmeije bodo nabiravnike radi praznili.

Vaje požarnih bramb. Piše se nam: Pri požaru v Šenčurju se je opazilo, kako potrebne bi bile skupne vaje požarnih bramb vse okolice. Videti je bilo, kako so bili ognjegasci ene vasi nekako zbegani, ko so naleteli na tujo brizgavnico in tuje poveljstvo. Dobro bi bilo, da bi n. pr.

imele vse požarne brambe kranjskega okrožja na gotove čase skupne vaje, kjer bi se urili na različnih brizgavnicah in tudi pod tujim poveljstvom. To bi bilo gotovo dobro za slučaj požarov.

Za doktorja filozofije je bil v sredo na dunajskem vseučilišču promoviran France Stelè, absolvent c. k. inštituta za avstrijsko zgodovino. Čestitamo prvemu doktorju, bivšemu gojencu dijaškega konvikta v Kranju. — Istega dne je tudi promoviral za doktorja filozofije „Daničar“ g. Fr. Trdan. Čestitamo!

Iz Mavčič se nam poroča: V torek zvečer ob 9. uri je nekdo tukajšnjega bivšega župana in zemljaka Janeza Kuralta skozi okno ustrelil. Zadet je bil v zgornji del života. Odpeljali so ga v bolnišnico. Upati je, da za življenje ni nevarnosti. Kdo je hudobnež, ki je streljal, se ne ve! Ljudje natihooma marsikaj ugibajo, a jasnost morda prinese šele preiskava.

V Polšniku je zmagala pri občinskih volitvah na vsi črti S. L. S.

Izpred sodišča. 17 let stara Ivana Štalc iz Selc je obdolžena hudodelstva požiga in tatvine. Ker se ji ni moglo dokazati, da je nalašč zakrivila požar, je dobila le štiri mesece težke ječe.

Še nekaj o dr. Florijanu Sentimerju. Pri tukajšnjem kamnoseku g. R. Jegliču se nahaja kamenita plošča iz mehkega kamena, ki je prej bila vzdana na južni steni cerkve na pokopališču v Kranju. Plošča ima sledeči napis:

Florianus Sentimer
Moscoviae
Medicinam Prospere Agens
Parenti Suo Cui
Crainburgensi
Praeclaro Soboli Exemplo
Hoc
Monumentum Posuit
Anno 1821.

V kranjskih župnih maticah se bere, da je umrla mati tega slavnega Kranjca Uršula Sentimer, roj. Knoll, dne 4. novembra 1821. l. v Kranju v mestu št. 5, stara 70 let. Kot vzrok smrti se navaja „Kalter Brand“. Istotam se izve, da je umrl „Florian Sentimer Klampfnermeister“ (klepar) dne 28. aprila 1814 zadet od kapi, v hiši št. 21, ki se ji danes pravi pri Bajtu. Tu je bila omožena njegova hči Ana, sestra slovitega moskovskega zdravnika, s Tomažem Bajdom, mizararskim mojstrom. Florijan Sentimer in Uršula Knoll sta imela tele otroke: Uršulo, r. 29. dec. 1783, Florijana, rojenega, kakor smo že omenili, 6. febr. 1786, Jožefa, r. 16. mar. 1788, in Ano, r. 19. dec. 1790. Zgoraj citirani nagrobni napis dokazuje, da se je Sentimer tudi še v Moskvi zanimal za Kranj in svoje stariše in da so nasprotno tudi Kranjci vedeli za slavo svojega rojaka. Gotovo je kranjsko pokopališče s to ploščo izgubilo važno znamenitost in dobro bi bilo, da se ta lepo ohranjena plošča zopet spravi na primerno mesto.

Izpemembe v trgovini. Iz trgovskega registra se je izbrisala protokolirana tvrdka Zabret & Huter, kranjska tovarna lanenega olja v Britofu pri Kranju. Vpisala pa se je tvrdka Zabret & Komp., kranjska tovarna lanenega olja v Britofu pri Kranju. Družabniki novopisane tvrdke so gg: Blaž Zabret, tovarnar v Britofu pri Kranju, Ivan Zabret, tovarnar v Bobovku pri Kranju, in Ivan Podlesnik, posestnik na Kokrici pri Kranju. Podjetje se bo pečalo, kakor doslej, z izdelovanjem olja in preš ter otvori tudi opekarno in žago. Prejšnji družabnik Rudolf Huter je izstopil iz podjetja.

Na tedenski semenj v Kranju dne 3. t. m. je bilo prignanih: 122 glav domače govede (za mesarja 50), 9 telet, 0 glav bosenske govede, hrvaške govede 0 in 368 domačih prešičev ter 2 domači kozi in 5 domačih ovac. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 90 v, za srednje pitane vole 80 do 84 v, za nepitane 74 do 78 v, za hrvaško goved 0 v, za teleta 1 K 16 v, za pitane prešiče 1 K 40 v, prešiči za rejo 1 K 26 v. — Za 100 kg pšenice 25 K; rž 24 K; ječmen 22 K; oves 23 K; koruza 22—24 K, ajda 24—28 K, proso 22 K; krompir 12 K — v, fižol (rdeč) 36 K, koks 42 K, detelja 160 K, slanina 1:80 do 1:90 K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3 K, jajce 6 v, seno 6 50 K, pšenična moka 37 v, kaša 32 v, ješprenj 32 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (9) sv. Primož in Felic.; ponedeljek (10) sv. Marjeta, kr.; torek (11.) sv. Barnaba; sredo (12.) sv. Janez Fakund; četrtek (13.) sv. Anton Padovanski; petek (14.) sv. Srce Jezusovo in sv. Bazilij; sobota (15.) sv. Vid, m.

V Gorici so pri volitvah v okrajno bolniško blagajno dobili v delavski skupini socialni demokrati 965 glasov, Italijani pa 403 glasove. V skupini delodajavcev so slovenski kandidati dobili 307 glasov, italijanski pa le 200 glasov.

V Volovskem - Opatiji so pri volitvah v okrajno bolniško blagajno na vsi črti zmagali hrvaško-slovenski kandidati proti združenim socijem, Nemcem in Italijanom.

Svetovni jezik «Ido» so uvedli na dunajski trgovski šoli nadvojvode Rajnerja kot neobvezen predmet.

Dva zrakoplovca sta se v Bremenu ubila, ker se je aeroplan prekucnil, ko je splul v višavo.

Nazadovanje prebivalstva na Francoskem. Na Francoskem so svobodomiselnici toliko časa smešili vero in strah pred Bogom, da so se začele kazati žalostne posledice, ki glasno oznanjujejo propad francoskega naroda. Z grozo pripovedujejo še celo framasonski listi, da prebivalstvo na Francoskem silno pada. Lansko leto se je število porodov zopet zmanjšalo v primeri s prejšnjim letom za 32.244. Umrlo je pa l. 1911. v Francoski 73.206 oseb več kakor l. 1910. Okroglih 100 tisoč v enem letu — nazaj, to je tedaj sad francoske napredne kulture! Ker so vkljub temu naši naprednjaki v to „francosko kulturo“ še vedno na vso moč zaljubljeni, zato pa tako zabavljajo nad — škotovimi brošurami. Naj le Francozje dajo te brosure prevesti v svoj jezik in naj po njih živijo, pa bo vzrasel čvrst narod in jim ne bo treba razpisovati premij za neločene in za zakonske matere.

V Carigradu je bil grozen požar. Ogenj je uničil 1121 hiš, 119 prodajavnic, 3 mošeje, 6 šol in 1 mohamedanski samostan. Škode je okoli 20 milijonov kron in pogorevcev je 20.000.

Na Rumunskem je bil strašen potres v mestu Tocsani. Ubitih je 15 oseb, nad 100 ranjenih, več cerkva in palač porušenih.

Sneg v južni Ameriki. V Južni Ameriki je pretekli teden močno snežilo. Po nekaterih krajih je zapadel sneg nad 10 metrov visoko.

DRUŠTVA.

Petnajstletnico obstoja bo slavilo dne 16. junija katol. izobr. društvo sv. Jožefa v Trziču in pelletnico njega telov. odsek „Orel“. — Spored: 1. Po dohodu vlaka ob 8:40 uri pred pošto pozdrav gostov. 2. Ob 10. uri sv. maša, ki jo daruje preč. g. stolni vikar L. Smolnikar. 3. Po sv. maši obhod po trgu z godbo. 4. Ob 12. kosilo po raznih gostivnah. 5. Popoldne ob 2. uri pete litnije. 6. Po večernicah javna telovadba in ljudska veselica na župnijskem travniku (Cerkovnik). A) Godba telovadnega odseka „Orel“ iz D. M. v Polju. B) Petje. Moški zbor „Ljubljane“ in društvo mešani zbor. C) Prijetna in koristna zabava: a) prijetna: šaljiva pošta, korijandoli, srečolov i. t. d.; b) koristna: alkoholna in brezalkoholna pijača, pristna tržiška bržola, turška kava, slaščice i. t. d. Vstopnina k javni telovadbi in veselici: za odrasle 40 vin., za otroke 20 vin. Orli v kroju so vstopnine prosti. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Na Bledu bo občni zbor zadrugne bolniške blagajne dne 9. junija ob 2. uri pop. v hotelu „Triglav“.

Novejše vesti.

V „Ljudskem Domu“ v Kranju se bodo prihodnji četrtek zvečer ob 8. uri kazale barvane skioptične slike onih mest, kjer je bil zadnja leta evharistični kongres. Slike so čudovito lepe. Vstopnina 30 vin, za mladino 20 vin.

Procesija sv. Rešnjega Telesa je bila v Kranju zelo velika in lepa. Godba je igrala in dobro so bile zastopane družbe in društva. Za zastopniki uradov in mesta in trgovine je šla damska skupina svetilk, obstoječa iz 28 najbolj odličnih dam.

Pesnika Aškerca je zadela kap in mu vzela nekaj časa govor. Prepeljali so ga v bolnico.

Zrakoplovec Vidmar bo dne 16. t. m. iz Ljubljane poletel v zrak. Njegov aeroplan bo prve dni prihodnjega tedna razstavljen v Ljubljani pri „Balkanu“ na Dunajski cesti.

Ubil se je na praznik sv. Rešnjega Telesa Ludovik Repe, trgovski vajenec iz Kamnika, na Veliki planini.

Rudolf Nährfahrt, ki je ušel iz ljubljanske prisilne delavnice in hotel umoriti oskrbnika v Ajmanovem gradu, je bil obsojen na 6 let težke ječe.

Grozovita eksplozija. Včeraj z utraj ob poldevetih so čutili pri Ljubljani neko bobnenje po zraku in so mislili, da je šla v zrak kamniška smodnišnica. Bilo je pa veliko dalje. Vnelo se je 40.000 kg smodnika v vojaškem skladišču v Wolersdorfu v Dunajskem Novem Mestu. Posledice so bile strašne. Mrtvih je 14 vojakov in delavcev, 100 lahko in 20 težko ranjenih, nekaj strašno razmesarjenih. V mestih naokoli so popokale vse šipe, drevesa so požgana, strehe odnesene, hangar za državne zrakoplove porušen. Daleč proč je neslo opeko in dele človeških trupel. Zažgal se je smodnik, ko so ga nakladali na avtomobil.

Atentat na grofa Tiszo. Včeraj je opozicijski poslanec Kovač v ogrski zbornici trikrat ustrelil na grofa Tiszo, pa ga ni zadel. Potem je dvakrat pomeril sebi v sence in mu je kroglica obtičala v možganih. Odnegli so ga v bolnišnico, kjer je bil operiran, in je umrl. Tisza je mirno nadaljeval sejo. Njegova soproga je bila na galeriji. Rakovski je Tiszi zagrozil, da bodo še frčale kroglice po zbornici.

Bilinski je prišel včeraj v Sarajevo. Saborske stranke ga niso sprejele.

Mrtvoud je zadel dr. barona Erffa, predsednika pruskega deželnega zbora.

Šmartin pri Kranju.

Spisal Fr. Pokorn.

Dalje.

Altarjev ima cerkev pet. Glavni, ki je delo Štefana Šubica, ima v sredi sv. Martina kip naravne velikosti. Desnica je povzdignjena v blagoslov, v levici ima sv. Martin škofovo palico. Slika, ki zakriva tron, nam pa kaže sv. Martina kot mladega vojaka na konju; poleg njega je ubožec, ki prejema v dar polovico odsekanega plašča. Na tem altarju časte župljani tudi sv. Nikolaja, sv. Leopolda, sv. Volbenka in sv. Urha, katerih kipi so tudi v naravni velikosti. Ves nastavek je v renesanskem slogu in silno masiven.

Stranski altarji so pa posvečeni Materi božji in sv. Štefanu na evangelijski, sv. Juriju in sv. Janezu Nep. pa na listni strani.

V visokem zvoniku so štirje zvonovi z glasovi H—d—fis—h. Krasno zvonilo je bilo izprva (l. 1885.) iz Hilzerjeve livarne. Tehtali so zvonovi: 4092, 2057, 1211 in 600 funtov. Tri zvonove je prelil ker so se ubili, Samassa v Ljubljani. Veliki se je lansko leto ubil in je zdaj nov.

Župno pokopališče se razprostira v čveterokotni obliki od ceste, ki drži na Loko, proti župnišču okrog župne cerkve. Ima nekaj čednih nagrobnih spomenikov, vzdanih v stene župne cerkve. Omenim naj nagrobni spomenik šentjoškega kurata Franca Julianija, ki je pokopan ob desni strani glavnega vhoda v cerkev v pročelju. Prešérnovi stih, zložen v njegovo proslavo, dičijo njegov spomenik in se glase:

„Opasal vere je orožje
Za božjo čast, vojsak goreč,
Bil svetel svečnjek cerkve božje
Je pridgar, spovednik sloveč,
De brez moči bi moč b'la huda
Čnval je romarjev pastir.
Tam Bog mu daj plačilo truda
V nebesih vživat večni mir!“

Zanimiva je v mrtvašnici slika na steni, kako se duše v vicah rešujejo iz trpljenja. Pred to sliko so se nekdanj mnogokrat opravljale molitve za rajnike.

Pred dobrim letom, ko so popravljali mrtvašnico in povečali pokopališče, so te slike odstranili.

Poprečno se rodi v šmartinski župniji na leto 107 oseb, umrje jih 84, poročenih pa je 17 parov.

Matične knjige se začenjajo: rojstna in krstna knjiga l. 1602, mrliška l. 1651., poročna pa l. 1653. Zanimive so zlasti starejše matice radi tega, ker so vezane v pergamen od starih misalov, neka krstna knjiga ima pa cerkvene obrede cvetne nedelje. Prva mrliška knjiga je urejena tako, da so vpisani mrliči po posameznih vaseh. Iz nje izvemo, da je bil l. 1677. pokopan šentjoški cerkovnik Jakob, katerega je ubila strela, ko je zvonil hudi uri. Župni arhiv je imel nekdanj mnogo starih listin na pergamentu iz 15. veka in tudi mnogo starinske srebrnine in mašne obleke. Žal, da je vse to prešlo nekam pod župnikom Kraševicem, nekaj listin pa se je l. 1894. preneslo v Rudolfinum v Ljubljano. Dandanes se nahajajo v arhivu le še razni zapisniki bratovščin M. B., sv. Jošta itd., par listin na pergamentu in stari urbarji cerkvâ, vezani v pergamen, kakor matice.

Župnišče je mogočna stavba, okrog 22 m dolga in 12 m široka, in stoji na severni strani cerkve. Zidano je bilo po takratnih potrebah s prav veliko vežo in mostovžem v prvem nadstropju. Župnišče ima 40 oralov vse zemlje: polja, travnikov, vrta in gozdov.

Kapelanija je bila nekdanj posebej, ta hiša stoji še dandanes tik župniškega gospodarskega poslopja. Ko so l. 1812. tudi v Šmartinu ustanovili šolo, so se kapelani preselili v župnišče in v kapelaniji se je nastanila šola; šolska oblast se je pozneje popolnoma polastila tega poslopja. Na župniškem svetu stoji to poslopje, a cerkev ga je izgubila po brezbriznosti župnikov, ki niso svojih pravic zavarovali, ko so prepustili poslopje šolskim namenom. Šele v novjšem času pod župnikom Razborškom, ko so zgradili novo šolsko poslopje, je stara kapelanija prišla proti gotovi plači zopet v cerkovno last, da služi za stanovanje cerkvenikovo in organistovo s pogojem, da ima tudi občina v njej sobo za svoje posvetovanje.

Dalje prihi.

Kašelj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju 1 krono. Dobiva se vedno svež samo pri lekarnarju **Vladko Bartulič** v Zagrebu, Jelačičev trg št. 19. 160 20—10

Za smeh in kratek čas.

Na občinski tabli je bilo brati tale ukaz: Vsi tisti, ki imajo na drevju suhe veje, naj se požagajo do 1. marca.

Francelj, natak v „Unionu“, je bil v nedeljo prost. Cel dan se je dobro zabaval. Na večer ga je imel že precej pod kapo, pa gre le še v gostivno; tam sedi nekaj visokošolcev, ki vzamejo znanega Francelja med-se in ga dobro napojijo. Potem pa napravijo z njim tole šalo: Francelja, ki se že ni nič zavedal, napravijo v redovno haljo. Takega peljejo v bližnji samostan; tam pozvonijo in pravijo: tega-le smo našli, menda spada k vam, sprejmite ga! Vrtar ga ogleduje, se čudi, nič ga ne pozna; vendar ga pelje v sobo, da se revež prespi. — Drugi dan pripelje vrtar predstojnika. Francelj se je ravno prebudil. Gledal je okoli sebe, vse se mu vrti v glavi, opazuje sebe in sobo. „Ja, kje pa sem? Kdo sem pa? Kako sem pa sem prišel? ...“ Prav nič se ni spoznal. — Tedaj vstopi predstojnik. Misleč, da je to kak tuj redovnik, mu naredi ostro pridigo. Nazadnje ga vpraša; „Odkod pa ste? Kdo pa ste?“ „Gospod,“ reče Francelj, „ne zamerite, še sam ne vem, kdo da sem! Prosim, pošljite no vprašat v „Union“, če je natak Francelj doma? Če ga ni — potem sem jaz tisti; če pa je, potem pa sam Bog vedi, kdo da sem.“

Drobtinice iz zdravilstva.

Špargeljni. Mladi špargeljni so okusni in zdravi. V njih je pač, kakor pri solati, okoli 93% vode, ostala tvarina je pa redilna. Vmes so takozvana purinska telesca, ki ne vplivajo dobro na revmatičnega človeka. Ako kdo je veliko špargeljnov, se izločuje mnogo skalnične kisline, istotako kakor če kdo pije pivo. Kdor je nagnjen k revmatizmu, naj tedaj ne je mnogo špargeljnov in naj ne pije veliko piva. Če se uživa malo špargeljnov, jih zdravniki priporočajo. Pravijo pa, da izpuhteva iz človeka omenjena kislina s posebnim duhom.

Naduha je zoprna bolezen, ki nekatere napada. Za take napade imej pripravljeno krtačo, s katero si drgni kožo na prsih, ali pa položi na prsi gorčičin obliž. V nekaterih lekarnah so na prodaj tudi posebne smodke, katere kaše bolniki, ko jih napade naduha. Spalnica takih ljudi naj bo zračna.

Izpustki na koži se radi napravljajo spomladi, ker se je pozimi nabralo mnogo slabih snovij v životu. Da prej odpraviš te izpustke, vzemi na teden po dve ali tri kopeli in pij gazezov čaj.

Travnik

blizu Kranja ob tržiški cesti (pri Perivniku), obsegajoč okrog treh oralov (johov) se

takoj odda v najem

ali pa tudi

proda s pristavo vred.

Več se izve pri lastniku **Konradu Čadežu** v Kranju št. 185.

213

„Gorenjska knjižnica“.

Splošno se čuti, da primanjkuje dobrega zabavnega berila za ljudstvo. Podpisano „Tiskovno društvo v Kranju“ tedaj izdaja leposlovne brošure, obsegajoče po tri tiskovne pole, pod naslovom „Gorenjska knjižnica“. V tej knjižnici so natisnjene povesti, primerne za ljudstvo, ter kratki poučni in zabavni sestavki, ponatisnjeni iz „Gorenjca“. Četrta taka brošurica je izšla te dni.

Vsak zvezek „Gorenjske knjižnice“ je za-se celota, le pri daljših povestih se bodeta izdala po dva zvezka skupaj. Naročnina znaša za 10 zvezkov 3 krone, za vsak posamezni zvezek pa 30 v s poštino vred.

K obilni naročbi vabi prijatelje lepega berila „Tiskovno društvo v Kranju“.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu maju 1912 je 292 strank vložilo 154.955 K 52 vin., 389 strank dvignilo 148.914 K 93 vin. 4. strankam se je izplačalo posojil 10.300 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitaliziranih vložnih obresti 5.150.644 K 06 vin. Stanje hipoteknih posojil 3.437.532 K 82 vin. Denarni promet 401.427 K 02 vin.

Gospodje in dame!

1 krasna, pozlačena ura 2 K novejša fasone, dobro idoča, od 18 kar. zlata nobene razlike, triletno jamstvo, v življenju še nikoli pripetilo, za le K 2—, 2 kom. ur K 3-80, 1 pariška manjša pozlačena verižica 50 vin.; brez risiko, za neugajajoče vrnem denar. 192 6—5

Dobiva se po povzetju pri

Langiermanova razpošiljaonica ur **Krakovo (Avstr.) Podbrzezie 6/23 A.**

Naznanilo.

Častiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi najljudneje naznanjam, da imam v svoji

kamnoseški obrti v Kranju (Kokrsko predmestje)

veliko zalogo cementnih izdelkov, kakor: bangarjev (vrat), stopnjic, korit, cev, grobnih okvirjev i. t. d. ter sprejemam vsa cementna dela za stavbe po najnižjih cenah.

Za obilna naročila se najljudneje priporoča

175 6—6

R. Jeglič

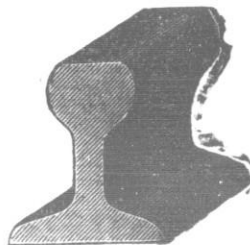
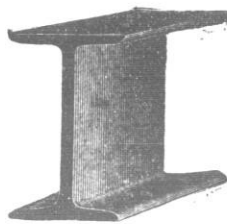
kamnosek in zalagatelj cementnih izdelkov.

Trgovina z železnino

Podružnica Franc Dolenz v Kranju

priporoča:

Nosilce, šine, storje za strop, najboljši dalmatinski Portland-cement, pocinkane železne cevi, stebre, bodečo žico in mrežo za ograjo, vse potrebščine za vodo-vode in stavbe, orodje za vrt, škropivnike, otroško vrtno orodje i. t. d. Popolne kuhinjske oprave. — Poljedelski stroji in orodja. 133 13

CROATIA

vogal Marovske in Preradovičeve ulice. :: Glavna zastopstva: Ljubljana, Novisad, Osjek, Reka, Sarajevo. :: Podružnica: Trst, Via del Lavatolo št. 1, II. nadstropje (telefon 25—94).

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja: 1. Na življenje: 1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti. 2. Zavarovanje dote. 3. Zavarovanje življenjske rente. 2. Proti škodi po požaru: 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarn). 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga i. t. d.). 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena i. t. d.). 3. Zavarovanje steklenih šip. 102 12—6

Zadružno imetje v vseh delih znaša 2.713.674,13 kron. Od tega temeljna glavnica 800.000 kron. Letni dohodek premije s pristojbinami 1.363.040,89 kron. Izplačane škode 4.970.238,48 kron.

Sposobni posredovalci in akvizitorji se sprejemajo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje okrajni zastopnik za Kranj in okolico gospod

Edmund Rooss v Kranju.

Jzmed dobrega najboljše!

**Singer No., delniška družba
šivalnih strojev, Kranj 56.**

171 25-5

Proda se poceni še skoraj
ново kolo

najnovjšega sistema s
štirikratno prestavo.

Kje? pove upravništvo „Gorenjca“. 210 1

**Zobozdravniški in zobo-
tehniški atelje**

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobo-
zdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu
vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne
in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne
izven velikih praznikov na razpolago. 183 23

Bartuličeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače
sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe
in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje
na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi
kraste, srbečico, izpuštljaje po licu in telesu, rane
od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele
ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in iz-
puštljaje vsake vrste. Cena škatle 50 vin., kdor
pošlje 70 vin. v znamkah za eno ali 6 K za 12
vnaprej, dobi povsod poštne prosto. Dobiva
se v lekarnah in pri izdelovalcu, lekarniku
Vladku Bartuliču v Zagrebu. 161 20-10

Millioni uporabljajo proti kašlju
hripavosti, kašaru, zasliženju, krče-
vitemu in hrznemu kašlju

Kaiserjeve prsne karamole
s tremi jelkami. 20 24-18

6050 not. over. izpričeval od zdravnikov in privatnikov
zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri
bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri
KAREL ŠAVNIK, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Jakob Košmerlj

edina slovenska trdka te vrste

v Trstu, ulica St. Martici 11.

Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. pošt. hran. št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko za-
logó kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 9

Na deželo pošiljam prsto vožnje po povzetju
po železnici in v zavitkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

170 52-7

Najprimernejša birmanska darila po zelo znižanih cenah! 74 52-23

Prva delavnica ur ter trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev!
Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in
po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlat-
nino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam
v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

J. WEIBL

J. Spreitzerjev nasled. **Ljubljana**

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, stedišnike i. t. d.

Špecialiteta: 195 52-4

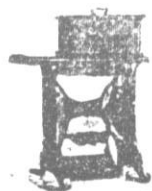
valjični zastori (Rollbalken).

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 154 52-10

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa.

Ceniki na zahtevanje zastoj.

**FRANC OMERSA naslednik
FRANC BERJAK V KRANJU**

priporoča: Zanesljivo kaljiva semena, peso, pravo „Lucerno“ in
domače deteljno seme, vsakovrstne trave. Poljedelsko orodje, pluge,
brane i. t. d. Zaloga železnine, kuhinjske posode, porcelana, stekla,
šip, stavbenih potrebščin, Portland-cementa, oljate in suhe barve,
lakov in firneža. Vedno sveže špecerijsko blago, špirit, raznovrstno
žganje in deželni pridelki.

94 26-20

Prodaja na drobno in debelo!

Šivalni stroji

najnovjših vrste, najboljši in zelo
ceno se dobe tudi na mesečne ob-
roke v veliki izberi, nadalje vse
potrebščine k strojem in kolesom,
kakor tudi vožna kolesa pri do-
mači tordki 156 9

L. Rebolj, Kranj

Kokrsko predmestje, v hiši, kjer
je spodaj trgovina Feliks Urbanc.

Najcenejša moč.

Kmetje! Milinarji! Kolarji! Mizarji!

Ključavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih
delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z montažo
vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo
pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so
stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam
slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA

Dunajska cesta „pri Figovcu“.

35

Pri meni se tudi najceneje dobijo vsi
poljedelski stroji in najboljši mlini,
stroji za kolarje, mizarje, kovače in
ključavničarje ter najboljši šivalni
stroji po zelo nizkih cenah.
Jako ugodni plačilni pogoji se dobijo.

**Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu
ohod v Gosposki ulici 2.**

Obrestuje hranilne vloge po
4 1/4 %

brez vsakega odbitka. Obresti se
pisujejo glavni polletno.
Vloge v tekočem, giro-računu in
na blagajniške liste po najugod-
nejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4 1/2 %

128 52 13

Eskomptuje menice denar-
nih zavodov in daje lom-
bardna posojila. Prodaja
lastne pupilarno-varne ko-
munalne zadolžnice in za-
stavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod
ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranko vsak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.